

Nieuw in de collectie: bibliotheek

November – december 2018

De Groninger Archieven hebben naast ruim dertig kilometer archiefstukken ook een ruime collectie aan boeken. Volgens sommigen betreft het de grootste collectie Groningana ter wereld. In dit document vindt u een lijst van recente toevoegingen aan deze collectie. Een paar van deze boeken bespreken we kort.

Uitgelicht

In het jaarboek *Hervonden Stad 2018*, uitgegeven door Stichting Monument & Materiaal en de gemeente Groningen, stond dit jaar naast de vaste rubrieken over archeologie en bouwhistorie een zevental artikelen. We zullen hier een paar kort bespreken. Anko Wieringa bespreekt de Paddepoelsterweg, vanaf de 17^e eeuw de belangrijkste route naar de stad vanuit het Noordwesten. Hij stelt op basis van archeologische vondsten dat de weg in de middeleeuwen deel uitmaakte van een netwerk van wegen dat allerlei wierden en steenhuizen rond de Hunze met elkaar verbond (98-108). Wessel Dijkstra en Rita Overbeek bespreken de geschiedenis van tankstations in de Groninger binnenstad. Naast het bekende Esso-station van Dudok schrijven ze over de geschiedenis van nog drie bijzondere tankstations, die helaas verdwenen zijn (150-172). Aletta Bastmeijer is werkzaam bij stichting Monument & Materiaal, waar ze een grote collectie historische geperste cementtegels hebben. Ze bespreekt de geschiedenis de productie en het gebruik van deze tegels in onze provincie (180-191).

Hoewel het geen Groningana betreft willen we u toch graag attenderen op de uitgave *Van punt tot mijl: de vroegere voet-, roede- en mijlmaten in Nederland* van Gerrit Berends. In deze fraai vormgegeven uitgave heeft Berends een overzicht gemaakt van alle denkbare lengtematen die ooit in Nederland gebruikt zijn. Ook beschrijft hij uitgebreid de totstandkoming van deze verschillende maten. Wist u dat een Groningse veenroede ruim dertig centimeter langer is dan een roede in de Stad? Dit naslagwerk is te raadplegen op onze studiezaal.

Sinds mensenheugenis is de geschiedenis van onze provincie nauw verbonden met die van onze zuiderburen, de provincie Drenthe. Over deze provincie verscheen onder redactie van Michiel Gerding en Jan van der Meer *De Geschiedenis van Drenthe: een nieuw perspectief*. In deze opvolger van het bekende handboek van J. Heringa uit 1985 zijn nieuwe archeologische en (landschaps-)historische inzichten verwerkt en wordt ook de naoorlogse periode uitgebreid beschreven.

In opdracht van woningbouwcorporatie Lefier schreef Bert Bulder *Wonen in het verleden van Drenthe en Groningen: het ontstaan van Lefier, 1850-2015*. Bulder stelt dat door de relatieve armoede in de regio de ontwikkeling van de volkshuisvesting anders verliep dan in de rest van Nederland. Volgens de auteur werd in Groningen soms zelfs de toon gezet voor de ontwikkeling elders. Zo liep het Noorden voorop toen in de jaren tachtig de naoorlogse wijken werden geherstructureerd ten behoeve van de leefbaarheid. Van deze mooie, rijk geïllustreerde uitgave verschijnt geen handelseditie. Wel is hij bij ons in de studiezaal te raadplegen. Daarnaast is het boek [Wonen in het verleden van Drenthe en Groningen](#) integraal online beschikbaar.

Aanwinsten bibliotheek

November – december 2018

Hierboven besproken

- 32134 *Hervonden stad 2018 : 23e jaarboek voor archeologie, bouwhistorie en restauratie in de gemeente Groningen* / onder red. van R.H. Alma, W.P. Dijkstra, J.E. van Gangelen ... [et al.]. - 23. - Groningen : Stichting Monument & Materiaal ; Gemeente Groningen, 2018. - 191 p. : ill., plgr. ; 24 cm.
Met: Verslag archeologie in 2017, Verslag bouwhistorie in 2017 en Verslag restauraties in 2017. - Met lit. opg. in noten.
- 32079 *Van punt tot mijl : de vroegere voet-, roede- en mijlmaten in Nederland* / Gerrit Berends. - [S.l.] : [eigen uitg.], 2017. - 200 p. : ill., krt., tab. ; 29 cm.
Met topogr. reg. - Met lit. opg.
- 32080 *Geschiedenis van Drenthe : een nieuw perspectief* / Michiel Gerding ; eindred. tekst: Jan van der Meer ; [eindred.: Jan Bos, Louwe Dijkema ; cartogr.: Willem Piepot]. - Assen : Van Gorcum, 2018. - 320 p. : ill., krt. ; 33 cm.
Met lit. opg. - Met reg
- 32075 *Wonen in het verleden van Drenthe en Groningen : het ontstaan van Lefier, 1850-2015* / [tekst:] Bert Bulder ; [eindred.: E.A.M. Bulder, M.G.J. Duijvendak, A.J. de Boer ; beeldred.: G.E.J. Bulder, Jolanda Jansen]. - Scheemda : Onderzoeksbureau Elles Bulder, 2018. - 320 p. : ill. ; 24 cm.
Met lit. en bronnenopg.

Alle aanwinsten

- 32134 *Hervonden stad 2018 : 23e jaarboek voor archeologie, bouwhistorie en restauratie in de gemeente Groningen* / onder red. van R.H. Alma, W.P. Dijkstra, J.E. van Gangelen ... [et al.]. - 23. - Groningen : Stichting Monument & Materiaal ; Gemeente Groningen, 2018. - 191 p. : ill., plgr. ; 24 cm.
Met: Verslag archeologie in 2017, Verslag bouwhistorie in 2017 en Verslag restauraties in 2017. - Met lit. opg. in noten.
- 32116 *Una poesia scritta a Groninga* / Christian Balli. - Poschiavo : [eigen uitg.], 2017. - 8 p. : ill. ; 24 cm.
Artikel over een door de schoorsteenvegersleerlingen van Giovanni Giuseppe Balli aan de inwoners van Groningen opgedragen nieuwjaarswens uit ca. 1840.. Overdruk uit: Bolletino Genalogico della Svizzera Italiana, jrg. 21, nr. 21, dec. 2017. - Tekst in het Italiaans. - Met lit. en bronnenopg.
- [Artikel] *De beste, goedkoopste en duurzaamste bevloering : geperste cementtegels uit Groningen* / Aletta Bastmeijer
In: *Hervonden stad 2018* / onder red. van R.H. Alma, W.P. Dijkstra, J.E. van Gangelen ... [et al.]. - Groningen : Stichting Monument & Materiaal ; Gemeente Groningen, 2018. - Jaargang 23 (2018), p. 180-191 : ill.
[Toegangsnr: 1957 Cat.nr. 32134].
Met lit. opg.

- 32079 *Van punt tot mijl : de vroegere voet-, roede- en mijlmaten in Nederland /* Gerrit Berends. - [S.l.] : [eigen uitg.], 2017. - 200 p. : ill., krt., tab. ; 29 cm.
Met topogr. reg. - Met lit. opg.
- 32075 *Wonen in het verleden van Drenthe en Groningen : het ontstaan van Lefier, 1850-2015 /* [tekst:] Bert Bulder ; [eindred.: E.A.M. Bulder, M.G.J. Duijvendak, A.J. de Boer ; beeldred.: G.E.J. Bulder, Jolanda Jansen]. - Scheemda : Onderzoeksbureau Elles Bulder, 2018. - 320 p. : ill. ; 24 cm.
Met lit. en bronnenopg.
- 32077 *Trouw : 75 jaar tegen de stroom in /* Peter Bootsma. - Amsterdam : Boom, 2018. - 336 p. : ill. ; 23 cm.
Verschenen ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan van het dagblad Trouw. - Met lit. en bronnenopg. - Met reg.
- 32080 *Geschiedenis van Drenthe : een nieuw perspectief /* Michiel Gerding ; eindred. tekst: Jan van der Meer ; [eindred.: Jan Bos, Louwe Dijkema ; cartogr.: Willem Piepot]. - Assen : Van Gorcum, 2018. - 320 p. : ill., krt. ; 33 cm.
Met lit. opg. - Met reg.
- 32130 *Van Hunze tot Reitdiep : aantekeningen en plaatjes, bijeengebracht voor een voordracht voor het NIVON Groningen-Assen (20 november 2018)) /* Jan van den Broek. - Groningen : [eigen uitg.], 2018. - 59 p. : ill., krt. ; 30 cm.
Met lit. en bronnenopg. in voetnoten.
- 32131 *De 'Veertienjarige Oorlog' in Groningerland : aantekeningen en plaatjes, bijeengebracht voor een voordracht, gehouden op 10 januari 2017 voor de Historische Vereniging 'Amasus' te Delfzijl /* Jan van den Broek. - Groningen : [eigen uitg.], 2018. - 77 p. : ill., krt., portr. ; 30 cm.
Met lit. en bronnenopg. in voetnoten.
- 32117 *Love, Klink /* [photogr. and text] Laura Clossen, [text: Richard Klinkhamer] ; [ed. by Ruby Russell and Ben Weaver]. - London : Here Press, 2018. - [ca. 110] p. : ill. ; 24 cm.
Portret in woord en beeld van de auteur Richard Klinkhamer (1936-2016) in zijn laatste levensjaren en verslag van het contact tussen de fotografe en haar onderwerp.
- 32113 *Vakbonden zijn voor werknemers wat dijken voor Nederland zijn /* Anne van Dijk. - [S.l.] : [eigen uitg.], 2018. - [ca. 110] p. : ill., portr. ; 30 cm.
Gebundelde teksten van de auteur over zijn vakbondswerk en inzet voor de klassenstrijd namens het FNV die eerder zijn gepubliceerd in de Leeuwarder Courant en in het Nieuwsblad van het Noorden.
- 32100 *De Ploeg in de jaren twintig /* [red.: Peter Jordens ; tekst: Hendrik Jan van den Berg, Maarten Duijvendak, Mariëtta Jansen ... et al. ; fotogr.: Jurjen K. van der Hoek, Eric Kellerman, Meindert Spek ... et al.]. - Zwolle, Groningen : WBOOKS i.s.m. Stichting De Ploeg en het Groninger Museum, 2018. - 230 p. : ill. ; 27 cm.
Met lit. en bronnenopg., met reg.
- 32106 *De voorouders van Jan Louis Jansonius (geboren 28-10-1869) /* door F.E. Festen-Jansonius. - Hengelo : [eigen uitg.], 2018. - 85 p. : ill., krt., portr. ; 30 cm.

- [Artikel] *Genealogie van het geslacht Haveking, later genaamd Aling / Cor de Graaf*
In: Drents Genealogisch Jaarboek. - (Drents Genealogisch Jaarboek. - Assen : Drentse Historische Vereniging, 1994 - ; 2017). - Jaargang 24 (2017), p. 105-132 : ill. [Toegangsnr: 1766 Cat.nr. 901].
Met lit bronnenopg. in noten.
- 32082 *De markt : een fotoportret / [tekst:] Peter Groenewold, Gerlinde Schüssler ; [fotogr.:] Rein Scholte . - Groningen : Passage, 2018. - 128 p. : ill. ; 23 cm.*
Boek over de markten op de Grote Markt en de Vismarkt in Groningen, met korte impressies van de marktkooplui en hun werk.
- 32107 *"Allemaal voor het algemeen belang" : verzamelaar Jan Menze van Diepen (1905-1994) / [tekst:] Henny van Harten-Boers. - Slochteren : Jan Menze van Diepen Stichting, 2018. - 100 p. : ill., krt. ; 30 cm.*
- [Artikel] *Het verhaal van een boer uit Sellingen in de oorlog : Lammert Huizing (deel 2) : nieuw licht op een tragische geschiedenis / door Bert Jan Hartman*
In: Terra Westerwolda : tijdschrift voor de geschiedenis van Westerwolde en de Kanaalstreek. - Jaargang 7 (2018) Nummer 3, p. 23-27 : ill., portr. [Toegangsnr: 1766 Cat.nr. 752].
Met lit. en bronnenopg.
- 32101 *De Langeleegte huilt : opzienbarende verhalen over de opkomst en ondergang van het profvoetbal in Veendam / Klaas Fleurke ; [met een voorw. van Dick Heuvelman ; red.: Sharmeen Boedhoe]. - Soesterberg : Aspekt, 2018. - 300 p. : ill., portr.. ; 24 cm.*
- 32108 *Die Familien der evangelisch-reformierten Kirchengemeinde Pilsum (1715-1935) / bearb. von Hillert Hillebrands. - Aurich : Upstalsboom-Gesellschaft, 2018. - 674 p. : 30 cm.*
- 32109 *Die Familien der evangelisch-lutherischen Kirchengemeinde Westerholt (1686-1908) : A-G / bearb. von Rainer Janßen. - Aurich : Upstalsboom-Gesellschaft, 2018. - 597 p. : 30 cm.*
- 32110 *Die Familien der evangelisch-lutherischen Kirchengemeinde Westerholt (1686-1908) : H-O / bearb. von Rainer Janßen. - Aurich : Upstalsboom-Gesellschaft, 2018. - p.598-1110 : 30 cm.*
- 32111 *Die Familien der evangelisch-lutherischen Kirchengemeinde Westerholt (1686-1908) : P-Z / bearb. von Rainer Janßen. - Aurich : Upstalsboom-Gesellschaft, 2018. - p.1111-1659 : 30 cm.*
- 32078 *[1001] vrouwen in de 20ste eeuw / [red.:] Els Kloek ; [medew.: Maarten Hell, Marloes Huiskamp, Fernie Maas]. - [s.l.] : Vantilt, 2018. - 1611 p. : ill., portr. ; 19 cm.*
Titel op voorplat: 1001 vrouwen in de 20ste eeuw : samengesteld door Els Kloek.
- [Artikel] *'Zie zoo, bliksem, er af moet ge' / J.P. Koers*
In: Duvekoater : tijdschrift voor regionale historie voor leden van de Historische Vereniging Scheemda. - Scheemda : Historische Vereniging Gemeente Scheemda, 1999 - ; 2015). - Jaargang 31 (2018) Nummer 62, p. 2-5 : ill. [Toegangsnr: 1766 Cat.nr. 756].
Artikel over de opkomst van het fietsen in de provincie Groningen in de tweede helft van de 19e eeuw.

- [Artikel] *Freya Brinkman-van der Laan vertelt over haar jeugd als landarbeidster /* bew. vanuit het Gronings: J.P. Koers
In: Duvekoater : tijdschrift voor regionale historie voor leden van de Historische Vereniging Scheemda. - Scheemda : Historische Vereniging Gemeente Scheemda, 1999 - ; 2015). - Jaargang 31 (2018) Nummer 62, p. 6-8 : ill. [Toegangsnr: 1766 Cat.nr. 756].
- 32112 *Garmt /* Marijke Meima, Jan de Koning. - Groningen : [eigen uitg.], 2018. - 171 p. : ill., portr., geneal. tab. ; 31 cm.
Biografie van Garmt Meima (1875-1948) geboren te Winsum-Obergum, die een carrière heeft gehad van onderwijzershulpje tot kweekschool directeur. Met lit. opg.
- 32114 *Vindicat 1961 : een terugblik door jaargenoten van het jaar 1961 van het Groninger Studenten Corps Vindicat atque Polit /* [eindred.: Tonnis Muntinga]. - Spakenburg : Vierster, 2018. - 164 p. : ill. ; 30 cm + CdRom: "Muzikale herinneringen jaarboek 1961".
- 32120 *Groninger Museum Souvenir /* [introdactie: Andreas Blühm ; vert. Dui-Eng: Claire Jordan, NI-Du: Kordelia Nitsch, Dui-NI: Els Struiving ; eindred.: Julia Dijkstra]. - Groningen : Groninger Museum, 2018. - 205 p. : ill. ; 17 cm.
Teksten in het Nederlands, Engels en Duits.
- [Artikel] *Op stroom van tied : Ien stried om onderwies veur kiender /* Jan Oldenhuis
In: Toal en taiken : tidschrift veur Grunneger kultuur. - Jaargang 36 (2018) Nummer 5, p. 236-240 : ill. [Toegangsnr: 1769 Cat.nr. 20786].
- [Artikel] *Happy motoring in Groningen : een cultuur-historische terugblik op de Groningse benzinstations /* Wessel Dijkstra en Rita Overbeek
In: Hervonden stad 2018 / onder red. van R.H. Alma, W.P. Dijkstra, J.E. van Gangelen ... [et al.]. - Groningen : Stichting Monument & Materiaal ; Gemeente Groningen, 2018. - Jaargang 23 (2018), p. 150-171 : ill., diagr. [Toegangsnr: 1957 Cat.nr. 32134].
Met lit. opg.
- [Artikel] *Even bijpraten in de Valk : met Frank van Vries en Pieter van Veen /* tekst: Lammert Zuiderveld ; fotogr.: Fred Reiffers
In: Blad : tijdschrift voor Noord Groningen : tweemaandelijks magazine over cultuur, eten & drinken, historie, natuur, recreëren, sport, taal, wonen en meer in het noorden van Groningen. - Jaargang 2 (2018) Nummer 6, p. 11-14 : ill. [Toegangsnr: 1957 Cat.nr. 31849].
Interview met Frank de Vries (burgemeester van Ten Boer) en Pieter van Veen (burgemeester van Haren) over hun loopbaan en het burgemeesterschap.
- [Artikel] *Trekvaartnetwerk en stedelijke infrastructuur : havens en veerhuizen in Groningen /* Reinder Reinders
In: Hervonden stad 2018 / onder red. van R.H. Alma, W.P. Dijkstra, J.E. van Gangelen ... [et al.]. - Groningen : Stichting Monument & Materiaal ; Gemeente Groningen, 2018. - Jaargang 23 (2018), p. 108-119 : ill., krt. [Toegangsnr: 1957 Cat.nr. 32134].
Met lit. opg.
- 32129 *Genealogie : voorouders en nageslacht van Gerhardus Roelfs Roelfs(z)ema /* Jan Roelfsema. - [Groningen] : [eigen uitg.], [2018]. - [ca.] 50 p. : ill. ; 30 cm.

- 32068 *Jaarmarkt en kermis in Loppersum : 120 jaar vereniging De Loppersumer Jaarmarkt 1898-2018* / [tekst & red.:] Wil Scheltens ; [samenst.:] Wil Scheltens, Ben Scheltens. - Loppersum : De Loppersumer Jaarmarkt ; Stichting Familiearchief, 2018. - 72 p. : ill. ; 24 cm.
Met lit. en bronnenopg.
- 32091 *Let's Gro programma [van het] festival Over de toekomst van Groningen 31 okt t/m 3 nov 2018* : ` / [eindred.: Sandrina Scholte en Lisa van Os]. - [Groningen] : [s.n.], 2018. - 48 p. : ill., plgr. ; 21 cm.
- [Artikel] *Sint Lucas sluit de deuren in Winschoten na 92 jaar : in 1926 komt 'schoone en nuttige inrichting' tot stand* / Dik Stijkel
In: Oud Winschoten : halfjaarlijks tijdschrift over de geschiedenis van Winschoten. - Winschoten : Stichting "Oud Winschoten", 1998 - ; 2018-... - Jaargang 20 (2018) Nummer 41, p. 14-22 : ill. [Toegangsnummer: 1957 Cat.nr. 31988].
- 32119 *J.M.N. Kapteyn en Leo Polak en Ludwig Erich Schmitt : dubbelvoudig verraad en overmoed aan de Rijksuniversiteit Groningen tijdens de Duitse bezetting (1940-1942)* / Gerrold van der Stroom. - Amsterdam ; Münster : Stichting Neerlandistiek VU Amsterdam ; Nodus, 2018. - 82 p. : ill., portr. ; 24 cm.
Met lit. en bronnenopg.
- [Artikel] *Stoepen en rijpen in de stad Groningen* / Taco Tel en Bert Tuin
In: Hervonden stad 2018 / onder red. van R.H. Alma, W.P. Dijkstra, J.E. van Gangelen ... [et al.]. - Groningen : Stichting Monument & Materiaal ; Gemeente Groningen, 2018. - Jaargang 23 (2018), p. 120-137 : ill., plgr. [Toegangsnummer: 1957 Cat.nr. 32134].
Met lit. opg.
- 32122 *Schouwerzijl : veertig jaar dorpsbelangen 1978-2018* / samenst.: Dick van Veen. - Schouwerzijl : Vereniging Dorpsbelangen Schouwerzijl, 2018. - 84 p. : ill. ; 30 cm.
- 32133 *Katjewaai* / Gré van der Veen ; [ill.:] Matty de Vries. - Scheemda : Stichting t Grunneger Bouk, 2018. - 104 p. : ill. ; 20 cm.
45ste begunstigingsboek van Stichting t Grunneger Bouk.
- [Artikel] *Op stroom van tied : Liudger, apostel van de Grunnegers* / Harm van der Veen
In: Toal en taiken : tijdschrift veur Grunneger kultuur. - Jaargang 36 (2018) Nummer 5, p. 226-235 : tek. [Toegangsnummer: 1769 Cat.nr. 20786].
- [Artikel] *Stopte de trein bij Groenestein?* / Froukje Veenman
In: Hervonden stad 2018 / onder red. van R.H. Alma, W.P. Dijkstra, J.E. van Gangelen ... [et al.]. - Groningen : Stichting Monument & Materiaal ; Gemeente Groningen, 2018. - Jaargang 23 (2018), p. 138-149 : ill. [Toegangsnummer: 1957 Cat.nr. 32134].
Met lit. opg.
- 32099 *Verhalen van de straat en hun tien geboden* / [tekst en eindred.: Annemarie van der Vegt ; interviews: Roelof Rump en Annemarie van der Vegt ; fotogr.: Roelof Rump, Dirk de Jong, Annemarie van der Vegt]. - Groningen : Vereniging Open Hof, 2017. - 196 p. : ill., portr. ; 16x16 cm.
Verschenen n.a.v. het veertigjarig jubileum van daklozenopvang De Open Hof in Groningen.

32076 *Flonkerende lichten geschilderd in glas : Johan Dijkstra als glazenier /*
Mieke van der Wal ; [eindred.: Margriet van Klinken, Pim Witteveen ;
fotogr.: Siny Scholte Aalbes-Schomaker]. - [Ter Apel] : Museum Klooster
Ter Apel, 2018. - 68 p. : ill. ; 21 cm.
Met lit. opg.

[Artikel] *De Paddepoelsterweg in archeologisch perspectief /* Anko Wieringa
In: *Hervonden stad 2018 /* onder red. van R.H. Alma, W.P. Dijkstra, J.E.
van Gangelen ... [et al.]. - Groningen : Stichting Monument & Materiaal ;
Gemeente Groningen, 2018. - Jaargang 23 (2018), p. 98-107 : ill., krt.
[Toegangsnr: 1957 Cat.nr. 32134].
Met lit. opg.